

מסורת הש"ס

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

פו.

עין משפט
נר מצוה

קמא א מ"י פ"ו מ"ג י"ט
הצריה הלכא כ"ג
ק"ב ב"ו מ"י פ"ו מ"ג י"ט
הצריה הל"ו י
ק"ב ג ע"ג הל"ט ח
ק"ב ד ע"ג הל"ט ט
ה"מ י"ט ע"ג הל"ט י
ק"ב ו מ"י פ"ו מ"ג י"ט
הל"ט י
ק"ד ז מ"י פ"ו מ"ג י"ט
הצריה הל"ו י
ק"ד ח מ"י פ"ו מ"ג י"ט
הל"ט י
ק"ד ט ע"ג הל"ט י
ק"ד י ע"ג הל"ט י

רבינו חננאל

מאי לא דאכלי קמא ספסא כג
ויש קראו את ההלל ואלכא
נגזו נתקדשו ונלכו לרשות
לאכלא את הפסח אלא במקום
קדוש. ושעול כגון שאכלו
הפסח בארץ וזמן כגון לקרות
את ההלל. ואת דתני א"ר
מפטרין את הפסח אפיקומן
פי' שלא יצטרך במזבח
לחברו. תתם בשעת אכילה
אלכא בקריאת ההלל פי'.
י"ט מה דתני כחלה כלים
אבא שאול אומר עליות בית
הקדש הקדושה מביית
הקדש הקדושה כ"ו ה"ר
העליות נתקדשו. ודיחי ר"י
ויש כ"ו מהלל כגון א"ש.
לומר שאני היכל דרמנא
גזו ה"ו שצאמר רתן דוד
לשלמה כגון את המזבח
האולם נגזו ותכתיב לכל בתכתיב
סוד ה"ו עליו השלול. י"ט
מא דתני כבשר שני פי'
הלשכות הבריות בקדש
והפחוות לחול תוכן חול
וגנויותי קדש הנה גנוות
נתקדשו. ומשני ר"ב חסדא
הגנוה הללו שיק לקרקע
עזרה וכקרקע חן חסדבין. א'
הכי יאמא סיפא בבריות חתול
ופחוות בקדש תוכן קדש
וגנויותי חול. ויא"ו ב"ו בשוקן
גנוה הללו לקרקע עזרה.
היא לתו מחילות ואמר רבי
יוחנן מחילות לא נתקדשו
אמאי תני תוכן קדש. כי אמר
ר"י יוחנן כפחוות לתו הבית,
כי תניא היא כפחוות
לעזרה. והגמיר ר"ב יהודה
אמר מחילות פחוות ההיכל
חול. ושעני כפחוות לחול.
י"ט נגזו של היכל קדש.
ואמתיי וחסדבין גנין סי'
קדש. והוה קתיי ספסא גנין
הללו אן אולכין ענין שם
קדשים ואן שוחטין שם
קדש קלי. ואלא קסאי ונגזו
של היכל קדש. ושעני באותן
אמתי. כלומר. את החניני
נגזו של היכל קדש באתן שתי
אמות. כדתנן במסכת כלים
פ"ו (פ"ו) שתי אמות היו
בשוקן הבירה את על קרן
שוחטין צפונית ואחל על קרן
מזרחית. דרומית. סי' ט'
סאמר מזה ב' אמות של
כסף אל של רבנו שבטי
היו עשויות ומזנות באותו
מקום ובהן היו משעין
ונותנין לאופנין וקולקין. ויש
אמרין מקום היה בניי בבית
המקדש עזרת שוקן הבירה
ועשו בה בניי אמת. הבית
כפרת משל רבנו עשיה בה
כל כלי הקדש והוספת חצי
אצבע בקרן מזרחית
(דרומית) בגנויותן כאן אמת
ואחתי דרומית עליות בקרן
מזרחית ואחתי. ומפורש
בכנחות פירק שתי הלחם
גילושית אתת אמת. כיון
שהביא משני וזו גררה
ופירקה. פירש ענין שוקן
הבירה הנזכר בה. את התם
כפחוות פ"ו שער המזרחי

מאי לא דאכלי ליה בנין. אלמא גני ירושלים נתקדשו: און מפטירין. כשהגיע זמנו להפטר מן הסעודה דהיינו אחר הפסח שהוא נאכל
באחזרה על השבע שכן מובא כל הקרבנות כדקיימאן לן (מזלין קלס): לתשמה ובמזכר ימ' לגדולה כדרך שהמלכים אולכין און נפטרין על ידי
אפיקומן: ואמר רב. אפיקומן לשון הולאה לליכס מכאן ונלך ונאכל עוד בחזרה אחרת: שלא בשעת אכילה. קריאת ההלל לאחר
אכילה: עפש אהם נשנו. כיו"כ לקטורת והלויים בין הדבדים: בשבוע. בשמיטה: מה שיה ליריב. שמת תקבע החומה וזריכה
מיקון. אלמא עליות נתקדשו: שאני
היכל דכתיב. היה ועליותיו ומבית
הכל ככתב מדר עליו השלל אלמא
קדוש: בקודש. בעזרה: וספוסוס
למוד. שזין להס פתח לעזרה אלל
למר הבית: שוכן מול. בקדושת הר
הבית והוא כעזרה דכמר פתחה
חול: כנגוסיתין שזין לקרקע עזרה.
שהשכות גנויות מחילות תחת הקרקע
הלכך נגיס דכיכי הוו לכו כי ארעא:
כי אחרת דביי יוחנן. להא דמחילות
גני נתקדשו כפחוות להר הבית
דגני שילוח בעל קרי המשלה חן
להר הבית אמרה חללו דברים (ב)
לקראמר מחילות לא נתקדשו ובעל
קרי משלה חן למי ממנות ומותר
ליכנס כפחוות דהר הבית: כי פניא
הפיא. דמוכן קודש כפחוות לעזרה.
להכי נקט פחוות דכמר פתיחתן
אולכין: והפיאו מחילות ספסא היכל
חול. וקא סלקא דעמן כפחוות
לעזרה קאמר. ומשעני כפחוות לחול
שמחילות מהכות מחתת אחת עשרה
אמה שאחורי בית הכפורת עד
שפחוות להר הבית מחון לעזרה:
פ"ט ונגזו קודש. נגזו של היכל וסיפא
דאך דרבי יהודה היא ודכא לא מני
לשני כלעיל מהיכל ימינא איניש
דאך נגזו לא כתיב בקדש: גנין הללו.
שכנורה ולשכותיה: און אולכין שם
קדש קדשים. הנאלכין בעזרה ואון
שוחטין שם קדשים קלים השמטין
ככל מקום בעזרה: לאוסן שפי
אמות. להכי קדשי גנין לשימוש
מנית חול קודש הצריכין לגנין אלל
לא הצריכין למנח דלאשמךן שאותן
שתי אמות מקלות עד מזה היו
נחונות כגיבה השער שהוא כגנין
ועליות: דמתן שפי אמות. קיי
מדה היו כשענ הבירה והוא בית
הכני עזרה גובה השער דמתן מסכת
מדות (פ"א מ"ג) שער המזרחי ועליו
זשון הבירה זורה מנזירות ומפטרין
כמנחות (נח). כדי שיעשו מסיכן כלאו להכי
הוא דקדשי גנין לכל דמנין לשתי
אמות דלך הן און המנחה אלל
למיתא אחריתי לא קדשו: של משה.
שעה עמיס: ומזה סיו אחס גדולה

מאי לא דאכלי באיגרא ואמרי באיגרא לא
דאכלי בארעא ואמרי באיגרא איני (ה) והתנן
און מפטרין אחר הפסח אפיקומן ואמר רב
שלא יקרו מחבורה לחבורה לא קשיא כאן
בשעת אכילה כאן שלא בשעת אכילה ת"ש
אבא שאול אומר עליית בית קדשי הקדשים
חמורה מבית קדשי הקדשים שביית קדשי
הקדשים כהן גדול כנסם לו פעם אחת בשנה
ועליית בית קדשי הקדשים אין כנגוסין לה
אלא פעם אחת בשבוע ואמרי לה פעמים
שבוע ואמרי לה פעם אחת ביובל לידע מה
היא צריכה אמר רב יוסף (ה) מהיכל ניקוס וניתוב איניש (ה) שאני היכל דכתיב
ויתן דוד לשלמה בנו את תבנית האולם ואת בתיו (ה) ואת גנוכו ועליותיו
והדריו הפנימים ובית הכפורת וכתוב (ה) הכל בכתב מיד ה' עלי השביל ת"ש
הלשכות הבריות בקדש ופתוחות לחול תוכן חול וגנויותיו קודש תרגמא רב
חסדא יבשגנויותיו שזין לקרקע עזרה אי הכי יאמא סיפא בניויות בחול
ופתוחות לקודש תוכן קודש וגנויותיו חול ויא"ו ס"ד בשגנויותיו שזין לקרקע
עזרה היא לה מחילות ויא"ו ר"י יוחנן מחילות לא נתקדשו כי קאמר רבי יוחנן
"כפתוחות להר הבית כי תניא היא כפחוות לעזרה" והתני ר"י אומר מחילות
מתחת ההיכל חול כי תניא היא שפתוחות לחול ת"ש (ה) ונגזו קודש ותסברא
והא קתני (ה) גנין הללו אין אולכין שם קדשי קדשים ואין שוחטין שם קדשים
קלים והיא קשיא נגזו קדש אמר רב חמא בר גוריא לאותן ב' אמות (ה) דתנן ב'
אמות אלה בשוקן הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן מזרחית
דרומית וזו שעל קרן מזרחית צפונית היתה יתירה על של משה חצי אצבע
וזו שעל קרן מזרחית היתה יתירה עליה חצי אצבע נמצאת יתירה
על של משה אצבע ולמה היו אחת גדולה ואחת קטנה ישרויה האומנין
נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה ותרתי למה לי
אחת לכספא ודבהא ואחת לכניגא תנן החלונות ועובי החומה כלפים
בשלמא החלונות משכחת לה דשויה לקרקע עזרה אלל עובי החומה היכי
משכחת לה משכחת לה כבר שורא דכתיב (ה) ויאכל חיל וחומה ויאמר רבי
אחא ואיתמא רבי חנינא שורא ובר שורא: מרתני (ה) שתי חבורות שהיו
אולכין בבית אחד אלו הופכין את פניהם הילך ואולכין ואלו הופכין את
פניהם הילך ואולכין (ה) והימיהם באמצע כשהשמש עומד למוזג פופין את
פיו ומחזיר את פניו עד שמגיע אצל חבורתו ואוכל והכלה הופכת את
פניה ואוכלת: גמ' מתני' מני ר' יהודה היא (ה) דתניא יעל הבתים אשר
יאכלו אותם בהם מלמד שהפסח נאכל בשתי חבורות יכול יהא האוכל
אוכל בשתי מקומות תלמוד לומר 'בבית אחד יאכל מכאן (ה) אמרו השמש
שאכל כות בצד התגורר אי פקח הוא ממלא כריסו ממונו ואם רצו בני
חבורה לעשות עמו טובה כאין ויושבין בצדו דברי רבי יהודה רבי שמעון
אומר על הבתים אשר יאכלו אותם בהם מלמד שהאוכל אוכל בשתי מקומות
יכול

מאי לא דאכלי ליה בנין. אלמא גני ירושלים נתקדשו: און מפטירין. כשהגיע זמנו להפטר מן הסעודה דהיינו אחר הפסח שהוא נאכל
באחזרה על השבע שכן מובא כל הקרבנות כדקיימאן לן (מזלין קלס): לתשמה ובמזכר ימ' לגדולה כדרך שהמלכים אולכין און נפטרין על ידי
אפיקומן: ואמר רב. אפיקומן לשון הולאה לליכס מכאן ונלך ונאכל עוד בחזרה אחרת: שלא בשעת אכילה. קריאת ההלל לאחר
אכילה: עפש אהם נשנו. כיו"כ לקטורת והלויים בין הדבדים: בשבוע. בשמיטה: מה שיה ליריב. שמת תקבע החומה וזריכה
מיקון. אלמא עליות נתקדשו: שאני
היכל דכתיב. היה ועליותיו ומבית
הכל ככתב מדר עליו השלל אלמא
קדוש: בקודש. בעזרה: וספוסוס
למוד. שזין להס פתח לעזרה אלל
למר הבית: שוכן מול. בקדושת הר
הבית והוא כעזרה דכמר פתחה
חול: כנגוסיתין שזין לקרקע עזרה.
שהשכות גנויות מחילות תחת הקרקע
הלכך נגיס דכיכי הוו לכו כי ארעא:
כי אחרת דביי יוחנן. להא דמחילות
גני נתקדשו כפחוות להר הבית
דגני שילוח בעל קרי המשלה חן
להר הבית אמרה חללו דברים (ב)
לקראמר מחילות לא נתקדשו ובעל
קרי משלה חן למי ממנות ומותר
ליכנס כפחוות דהר הבית: כי פניא
הפיא. דמוכן קודש כפחוות לעזרה.
להכי נקט פחוות דכמר פתיחתן
אולכין: והפיאו מחילות ספסא היכל
חול. וקא סלקא דעמן כפחוות
לעזרה קאמר. ומשעני כפחוות לחול
שמחילות מהכות מחתת אחת עשרה
אמה שאחורי בית הכפורת עד
שפחוות להר הבית מחון לעזרה:
פ"ט ונגזו קודש. נגזו של היכל וסיפא
דאך דרבי יהודה היא ודכא לא מני
לשני כלעיל מהיכל ימינא איניש
דאך נגזו לא כתיב בקדש: גנין הללו.
שכנורה ולשכותיה: און אולכין שם
קדש קדשים. הנאלכין בעזרה ואון
שוחטין שם קדשים קלים השמטין
ככל מקום בעזרה: לאוסן שפי
אמות. להכי קדשי גנין לשימוש
מנית חול קודש הצריכין לגנין אלל
לא הצריכין למנח דלאשמךן שאותן
שתי אמות מקלות עד מזה היו
נחונות כגיבה השער שהוא כגנין
ועליות: דמתן שפי אמות. קיי
מדה היו כשענ הבירה והוא בית
הכני עזרה גובה השער דמתן מסכת
מדות (פ"א מ"ג) שער המזרחי ועליו
זשון הבירה זורה מנזירות ומפטרין
כמנחות (נח). כדי שיעשו מסיכן כלאו להכי
הוא דקדשי גנין לכל דמנין לשתי
אמות דלך הן און המנחה אלל
למיתא אחריתי לא קדשו: של משה.
שעה עמיס: ומזה סיו אחס גדולה

(ב) לתקן פירק ד' (ב) חומספת
פ"א דכתיב פירק ד' (ב) ופי'
חומספת שבעות פ' ד'יה
ועמא (ד) ונכסי ח"ל.
כ) משער שני פיג מ"ח
ומסו נ' וזמא כ"ה (ז) ושל
ס: תמיד ס' (ז) חומספת
דלסי כתיב פ"א הי"ט (ח) ס',
(ט) ונשות ח" (י) מנחת
מ. כמרות לט: גליס פ"ו
(י"ט) ח"ל מיתלח לא פ"ו,
(ל) לתקן פ"ו: (מ) ופוסת ט"ו,
(נ) ופוסת ט"ט.

תורה אור השלם

1. חן חן דוד לשלמה בנו
את הבית האולם והא
תחיו וגוביו ועליות
ותרו הפנימים ובית
הכפורת:
דברי הימים א כח יא
2. הכל בכתב מיד ה' עלי
השביל כל מלאכות
ההבניות:
דברי הימים א כח יט
3. חשב ה' לירששת חמות
בה עין נזה פי' ק"ל דק' ס'
4. ידו מבלע ויאכל חל ויהי
להכי נקט פחוות דכמר פתיחתן
אולכין:
5. בבית אחד יאכל לא
חריגא מן הבית מן השער
וחרץ וצמצל אל תבשר
בה:
שמות יב יב

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"כ פי' אמרה ופי'
נכלו דברים. פי' ק"ל דק' ס'
וע"ס: (כ) ח"ס ד"כ י"
נלטה ח"ס דאך שני מות
שעליו עזרה שושן הבירה
אחת משער בנין:
דברי הימים א כח יט
דברי הימים א כח יט
דברי הימים א כח יט

גילוי הש"ס

גברא שאני היכל. עין
שבעות פ"ו פ"י דתרי"ג ומתא:

מוסף רש"י

מחילות לא נתקדשו.
מחילות ומזרחית שפחתה
העזרה לא נתקדש בקדושת
העזרה ועליו (ה) גנין
הללו. שעזרה און אולכין
שם קדשי קדשים.
ההלכות לפנים מן הקלעים
הקסטר גנין ועליות ח'א
נתקדשו אלל לרש"י ואמר
עד הכה שובושת יד. שתי
אמות. שני מקלות שאורין
אמה (בכורות טז) מקלת
היו שני סמך מדרין האמות
ותן אמה (שבת צד ובבב"י
סוכה ה'). כפחוות ח'א
מקום הוא על חמת ששן
חזיני ח'א על הבית ושען
הבירה מזירת ב' (סוכה
טז) מדר אחר היה בניי על
שער המזרחי על עזרה ומזרח
כתנית שער ח'א כבירה: מחות
טז: שני עשטי על שער מרת
ומקי ששן הבירה (בכורות
ח'). וישיה האומנין שובין
בקטרת ומחזירין בגדולה.
ק' וק' אמת בנין מנו לבית
הבית ק"ו דמיס כאמת על
שעה ומחזירין לו אמת אמת
גדולה שיערה עליה אצבע
כדי שישפוט על מנחם חללים
ועלן ליה ומנחם חללים
מן הקדש ויבר מזה שעש'
ועלן ליה מעילה (מנחות טז)
שלא יבואו לידו מעילה.

ואחס קענה. מסיגי ליה בשל משה: שישו אומנין. שכרין לבנות כן וכן אמתו ועליון למדה העקנה של משה ומחזירין בגנין לגוזרין למדה
האחת חאלו הגדולות כדי שיומרו משלך להקדש ולא ימלטו שמה יתנו מן ההקדש כמנו לירי מעילה: ופרסי. גדולות למח לי מסיגי
בשל משה ובתחל משה: מדר לרש"י וכתב. חזו שאין יתירה על של משה אלל שני אצבע היו לאומנות וכס וכסף כרן טבלאות וזולמות שכן
אומנות כבדה וכו' שיערה עליהן אצבע היו מחזירין בנין אכנים ומוסיפין על מנחן אצבע לכל אמה: עובי החומה. אלמא ראש החומה נתקדש
דרמו לגנין ועליות: בר שורא. חומה קענה לפנים מן החומה גדולה היא נמוכה וזוהו לקרקע גובה העזרה שקרקע העזרה הולך וגובה
ועולה כמעלות: מרתני (ה) שתי חבורות שפיהו אולכו. פסק אחד נבית אחד: אלו הופכין פניהו אילך. און צריכין להסכ אלו כנגד אלו להיות
גראון חבורת אחת אלל רשאון להסוך פניהו אלו אילך ואלו רשאון כמי חבורות אלל אריכסת לן כדליוף כגמרא שפססא נאכל חף
בשתי נתיס למי חבורות: שמחממינן זו שחין שמחזירין זו חין רשאון פניהו אלל חללמט כדי שיהא נוח לשמש המשמש לשמיהן למוזג
משס לכאן ולכאן ואון צריכין לשנות משאר מנהג כל השנה וחף על פי שמפסיק בין החבורות לא ריכפת לן. וכשהשמש משמש לשמיהן
עומד עס חבורה אחת שהתחיל לאכול עמה מן הפסח למוזג לחבורה האחרת: קושץ אס פיו ומחזיר אס פניו. ללד חבורתו שלא ישדשו
שאולב עס חבורה האחרת דקבירא ליה לתאך דירין הפסק והכל בשתי חבורות אבל אדם איתו אוכל בשתי מקומות ממנו ולמי מוקי
בבית אחד יאכל שאין אדם אחד אוכל בשתי חבורות והפוסקת פניהו אצל אדם איתו אוכל בשתי מקומות ממנו ולמי מוקי
פניהו ללד אחר ולאכול כדלמחין פסק נאכל בשתי חבורות: גמ' על הכסיס אשר יאכלו אוסו. משמע שני בני אדם אולכין פסק אחד
בשתי נתיס דכתיב יאכלו עמיס אמו חד פסק נתיס עמיס: יכול יהא. אדם אחד אוכל בשתי מקומות כגון בשני חדרים או בשתי חבורות
ההפוסקות פניהם מ"ל בבית אחד יאכל ור' יהודה קבר יז אס למזכרת כדלקמן (נ"ב) יאכל כמי משמע אדם אחד אולכו בבית א' ולא בשני נתיס
אבל בני אולכים הרבה כתיב נתיס הרבה: שפסס. שיהא זולוה ופסק חיות. פיהו אלה הקנים עמיס עליו: אס עיקר חומה מאלל
כריסו ממנו. דאס יעמוד משס שוב אלל יאכל: מלמד שהאולכו ופסקו ופסקו חיות. ויכלו דכתיב בקרא אלל חול וחד מוזג האולכו קאי:

ועליו ששון הבירה צורה. מא שפסס רב יצחק בר אבדרי ורב חסדא דא אמר כדי שיעשו מסיכן כלאו להכי בנותן גבולות (בכורות טז).
גליחם לכלל ועמה ששם בליתם. וכל זמן ששורא אותה הגזרה וזכרין גלולת תרורות הכאין מספירין לבניהו. וחד אמר כי
שמהא אימת מלכות עליהן. כלומר. אפי' שאנו כאן תחת מלכות פרס אנן. רבי יצאי אמר לעילוס הוא אימת מלכות בלדך
כאמורו וירדו כל בעבדי אלה יא' וני ולא כתיב וירדת אהה. ר' יוחנן אמר מזה בך ה' היתה אל אליהו תשנע ממני. ועלמה
לחומה. חזקיה אמר לחתיר פה עקרית לקבל הריון. ואמרין עלה שתי אמות לתה
לרדבא וכספא וחדא לבינא. כלומר כשנותין לאומנין לחול לבנות דבר קצוב. כך וכך אמה כן וכך דמים. ונותנין אמה
באמה הקטנה וזו בונין באמה הגדולה. כדי שיהו ילדי מן הקדש ייר מכדי מלאכתן ויבואו ליד מעילה. וכן ככלי זהב כגון
השולחן והמזרח וכיוצא בהן והחצוצרות וכיוצא בהן. פי' חומה ששה בקרקע עזרה כגון פי שורא והוא החל שיעשו החל נטון החומה שחין סמנה גבורה והו קראו חל וזו קריאת חומה.
מרתני (ה) שתי חבורות שיהו אולכו בבית אחד יאכל ופסח מזה שחין אוחו באיגרא ואולכין וכו'. פירוש שפסחו ספסא חת כפתי חבורתו. אריכסת לריב יהודה רתי כבית אה יאכל ולא בשני נתיס ויכל קרא אחרתא אשר יאכלו אותה בהם
מכאן שהפסח נאכל בשתי חבורות. רבי שמעון אומר על הבתים אשר יאכלו אותה בהם מלמד שהאוכל אולכו בשתי מקומות מכאן שהפסח נאכל בשני בתים.

מחילות לא נתקדשו.
מחילות ומזרחית שפחתה
העזרה לא נתקדש בקדושת
העזרה ועליו (ה) גנין
הללו. שעזרה און אולכין
שם קדשי קדשים.
ההלכות לפנים מן הקלעים
הקסטר גנין ועליות ח'א
נתקדשו אלל לרש"י ואמר
עד הכה שובושת יד. שתי
אמות. שני מקלות שאורין
אמה (בכורות טז) מקלת
היו שני סמך מדרין האמות
ותן אמה (שבת צד ובבב"י
סוכה ה'). כפחוות ח'א
מקום הוא על חמת ששן
חזיני ח'א על הבית ושען
הבירה מזירת ב' (סוכה
טז) מדר אחר היה בניי על
שער המזרחי על עזרה ומזרח
כתנית שער ח'א כבירה: מחות
טז: שני עשטי על שער מרת
ומקי ששן הבירה (בכורות
ח'). וישיה האומנין שובין
בקטרת ומחזירין בגדולה.
ק' וק' אמת בנין מנו לבית
הבית ק"ו דמיס כאמת על
שעה ומחזירין לו אמת אמת
גדולה שיערה עליה אצבע
כדי שישפוט על מנחם חללים
ועלן ליה ומנחם חללים
מן הקדש ויבר מזה שעש'
ועלן ליה מעילה (מנחות טז)
שלא יבואו לידו מעילה.